

Megjelen:

hetenkint egyszer, Csütörtökön.

A szerkesztő lakása:

„Pestvárosánál” 6-ik szám alatt.

Előfizetési feltételek:

Egész évre . . . . . 6 ft. | Félévre . . . . . 3 ft. | Negyed évre . . . . . 1 ft. 50 kr.

Hirdetések minden nyelven fölvetetnek a kiadó hivatalban. Kérjük az iktatási díjakat az iktatmányokkal együtt legelőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétethetnek.

Hirdetések díjai: a háromhasábos petitsor első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kínostári illeték minden egyes beíratásért 30 kr.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Becskerekén, hova az előfizetési pénzek és iktatási díjak küldendők.

Az inség ügyében.

Torontálmegye vízkárosultjainak azon kérvénye, melylyel az országgyűléshez vetőmagban leendő segélyezés végett folyamodtak elintéztetett, és pedig mondhatjuk hogy reánk nézve kedvezően. Ugyanis a ház a pénzügyminisztert bízta meg a segély eszközésével.

A másik öröndetes hír, mely bennünket szinte rendkívüli módon érdekel, sőt igazabban szólva megyénk nézve valóságos életkérdés, a kikinda-pancsovai vasutvonal engedélyezése.

A közlekedési miniszter e vonalra vonatkozó törvényjavaslatot már beterjesztette a házban, s így kilátásunk van reá, hogy azt november havában a ház engedélyezni fogja. S így a vonal munkába vétele, még ez évben megkezdődik, s ez által az inség sujította megyénken segítve lenne, mert legalább az inségesek napi élelmőkre szükségelt tápszert megszerezhetnék.

Az utóbbi időben, el kel ismernünk, hogy a kormány igen szíven viselte sanyarú helyzetünket, s igyekezett azon, amennyire szabadkeze engedte segíteni is. Ennek bebizonyítására azt hiszem elég csak azt felhoznom, hogy a belügyminiszter maga a kezelése alatt volt inséges alaphól Torontálmegye számára többet 70 ezer forintnál osztott ki.

Ez azt hiszem méltán mutatja azt, hogy a kormány mily indulattal viseltetik irántunk.

Sokan rosznéven veszik, hogy a kormány ez inséges évben is executióval hajtatja be az adót.

Elég baj, hogy szüksége van arra, hogy ily eszközöz folyomadjék.

De azt hiszem, hogy azt minden józanul gondolkodó ember elősmeri, hogy az államháztartást csak úgy lehet fentartani, ha az adófizetők ebbeli kötelezettségöknek eleget tesznek.

De hogy Torontálmegye adóhátralékának behajtása összeesik az ugyancsak Torontálmegyének nyújtandó segélylyel, ez már nagy hiba, mely az adminisztratív eljárás helytelenségében keresendő.

Mi szintén abban a véleményben vagyunk, hogy egy időre az adóbehajtás függesztetnék fel. Mert e megye jelen viszonyai között, nem képzeltető, hogy a 8 milliónyi adóhátralék, még végrehajtás utján is befolyjon, az a rész pedig a mely a legnagyobb erőfeszítés mellett be fog folyni, nem lesz elegendő arra: hogy azon újabb sebeket behegessze, a melyeket maga a végrehajtás okozott.

Itt segély, s pedig nem csak momentán segélyről van szó, hanem főleg arról, ha Magyarország legtermékenyebb vidékének nem nyujtanak módot, hogy talajának termékenységéhez képest, a produktiót lehetőségessé tegye, akkor jó lesz, nem csak a mostani, de a jövő év segélyezéséről is egy füst alatt gondoskodni.

Ily körülmények között mondja egyik t. collegánk a „Sz. S.” valóban nem nagy szolgálatot tesznek a hazának azon miniszter urak, kik nem csak az adandó munkakörnek tanulmányozását a bureaucratia szabványai szerint eszközlik; hanem még a bő esztendőkből származó adórestántiók behajtását is most veszik fogatbat.

Mert nem is arról van itt szó, hogy egyik vidéket a másikkal szemben, kedvezményben részesítsék, mert ott ahol elemi csapások absorbeálják az adófizetés képességét, ott nem az illető vidék akaratát működik közre, hanem azon eventualitás, a mely a legjobb, a legnemesebb akaratot is, megbénítja.

Itt csak arról van szó, hogy kötelese-e a kormány, az ország egyik legtermékenyebb vidékének az elemek által okozott sebeit, a rendelkezésükre álló eszközökkel gyógyítani, van nem?

Erre megfelelt a házban a pénzügyminiszter, „hogy igen.”

Ha igen! akkor a kormány elődázhatlan feladata az ügyet nem csak magáért a sujított vidékéért, hanem az ország összes anyagi érdekeinek szempontjából is mielőbb elintézni, és pedig oly gyorsan, nehogy „akkor hozzák a beteghez az orvost, mikor már az kiszenvedett.”

A kormány nyilatkozata után, melyet e tárgyban a képviselőházban tett atyai szándékáról kételkedünk többé nem szabad. —

Omladina.

Egy szerb falusi lelkész előttünk azon nyilatkozatot tette, hogy ők felhagynak a Mileticsféle tanok terjesztésével, s egészen le fognak lépni az agitató teréről. E tárgyban már többen értekezletet is tartottak, melynek eredménye az volt, hogy tömegestől tisztelkedni fognak Ujvidéken B. Majthényi László kir. biztossal.

Mi igen örülünk, hogy e tény napfényre hozhatjuk s azt hiszük, hogy ez még csak kezdete azon felvilágosításnak, melyet később lesz szerencsénk jelezhetni.

Csernovits Péter úr Ujvidéken ugyancsak korteskedik Kondorosi ellen. Minden szerbet megszólít, ki ott hagyta Miletics pártját a faképnél, „hogy megmondta-e jól, hogy mit cselekszik.” Ha az illető azt válaszolja, hogy „igen,” akkor egyet csavarint hegyes bajuszán, és azt feleli: „hogy ki fog jönni neve a „Zasztava”-ban mint renegat szerb-é.

Ezzel ugyan nem sokra mennek, mert a „Zasztava” nem öröög hogy elevenen nyelje el a szegény áldozatokat.

Az omladinák táborában nem tudják, hogy melyik esatartvert fogadják el a Becskerek városánál megejtendő tisztújításnál.

A „trifolium” igen erősen kapkod, a szavazatok után, eget földet ígér, azoknak akik nem ismerik, s mi több még báránybőrbe is öltözik, csak hogy mind hiába, mert kilátszik takarója alól, a „farkas lába.”

Csak „hadj főzzenek,” de gondoskodjanak arról is, hogy legyen aztán ember is, aki az ő főzjüket majd meg is eszi.

Ujvidéken ma Miletics igazatái ellenében a katonaság intervenciójára volt szükség. Az esetről ujvidéki tudósítónk a következő táviratot küldötte nekünk: Ujvidék, oct. 14. Majthényi kir. biztos mára rendkívüli szerb egyházközségi gyűlést hívott egybe, melyben ezen községnek a congressus tárgyában hozott szeptemberi tulkapó határozatát megsemmisíteni parancsolta. Miletics jelen levén, izgatni kezdett a kir. biztosság ellen, mire katonaság requiráltatott. A gyűlés azonban jónak látta előbb szétoszlani.

(Az omladina működése.) Melenczéről a „Banater Post”-ot a következő esetről értesítik: Az ottani szerbek által a németektől jogellenesen elvett iskolai épület a kormány meghagyása folytán, a kerületi kapitány által jogszerű tulajdonosainak visszaadandó lett volna. A melenczei szerbek azonban, a pápa és több omladinista vezetése alatt az iskolai épület előtt összecsoválván, a kerületi kapitánytól a bebocsátást megtagadták és ellenszegülésüket akkor is folytatták, midőn az a rendőrséget requiráltatta. A kerületi kapitány nem akart fegyveres hatalommal élni, hanem jobbnak látta embereivel a felizgatott tömeg elől visszavonulni. Ezen erőszakoskodáshoz a fenyejtő hatóság írja meg a commentárt.

A kikinda—pancsovai vasút.

Az ige testté lőn!

A miért annyit fáradtunk, amit oly nehezen vártunk végre teljesedésbe ment.

A közlekedési miniszter úr e f. hó 12-én terjesztette be az országházban azon törvényjavaslatot, mely a Kikinda—Pancsovai vasút vonalnak engedélyezését tartalmazza.

E törvény javaslat beterjesztése által a magas kormány maga is elismerte, hogy a Kikinda—pancsovai vasút vonal nemzetközi vonal, s e megyére pedig életkérdés.

De nem csak e megyére életkérdés e vonal engedélyezése, hanem magára az országra nézve is roppant fontossággal bír, mert roppant mennyiségű gabonát természetű, és más mindenféle nyers terményeket előállító vidéken húzódik majd

keresztül, érintve országunk legélénkebb piacjai közé sorozható várost, Becskereket és Pancsovát.

E vasuti hálózat által hazánk fővárosa egyenes összeköttetésbe jön az alsó Dunával, melyből mind a forgalomra mind a fővárosra csak legaldásosabb következmények hármothatnak.

A vasútgy olyan, hogy abban egy nemzet a másik mögött nem maradhat öngyilkolás nélkül hátra. A nemzetek vasutak által százszor erősebbek szívósabbak lesznek. Mert minden mértföld vasút, melyet más nemzet épít, még mi tespedünk, új túlsúlyt ad annak felettünk.

Tekintsünk oly országot, hol az ország vasutakkal minden irányban el van árasztva, s nézzük, ahol ezekben hiány van. Látni fogjuk az óriási különbséget minden tekintetben.

Amazokban a vasuti olcsó gyors közlekedés által kifejlett ipar—s kereskedelmi élet a természetök és emésztők folytonos szaporodása, roppant mértékben neveli a nép adófizető képességét, ellenben itt örökös restantiák s panaszos nyomorúság az egész.

A vasutak szellemi eredményei még fontosabbak mint az anyagiak.

Sokan vannak, és pedig fájdalom a vasuti bizottságban, kik a vasutak terjesztése és szaporodása felől, ferdén gondolkoznak, — mondják: hogy a vasutak minél több engedélyezése s azoknak építése csak népes és szorgalmas országnak való s nálunk bajosan kamatozva ugy, mint a külföldön kamatozik.

A vasút gőzmozdonyának saját élete van, mely mindenütt hol keresztül fut, életet önt a sivatagokba s a lusta aluszékony tömegekbe.

Nézzék meg ezen urak majd pár év múlva vidékünket, városunkat, s látni fogják az óriási haladást és gyarapodást, mely mind csupán a vasútnak lesz majd köszönhető.

A vasút egy vidékre nézve olyan, mint a betegnek az éltetadó orvosság.

A magas kormány látszik, hogy fel fogta a vasutak hasznát, s tudja hogy ezek bőven kárpótolják másban azt, amibe építésük került.

Azt tudjuk, hogy Belgium-, Francia-, Német- és Olaszországban a vasutakat maga az állam építeti s mi több: kölcsön pénzzel. Maga a kis Belgium státusadósság csinálás utján létesítette vasutait, s az ily productív gyümölcsöző státus-adósságtól, egy felvilágosodott nemzet sem irtózhatik.

Igazán sajnáljuk, hogy oly kapacitás, mint Zsedényi úr, ezt nem akarja érteni, s ő az, ki a kormány (mint a vasuti bizottság egyik tagja) minden vasút engedélyezésénél nehezségeket csinál; meglehet a legjobb szándékból, de mások kárára s vajjon miért? horzasztóan fél a kamat biztosítástól?

A kormány megtette köteleességét. atyailag gondoskodott azon megyéről, melynek többsége ezélt, mindenben elenséges indulattal viseltetett a kormány minden intézkedése iránt. Tudta ezt a magas kormány jól, de azt is igen jól tudta, hogy ennek nem az a szegény földmivelő nép az oka, de azon hamis próféta, kik, hogy céljaikat elérhessék, szükségessé volt először, hogy a tudatlan hiszékeny népet hamis tanakkal félre vezessék, s gyűlöltre ingereljék a kormány iránt, azért: hogy ez rólok minden időben csak is atyailag gondoskodott.

Fogadja a magas kormány megyénk érdekében tett nagy fontosságú intézkedéseiről halás köszönetünk kifejezését. Mert abban kétségünk nincs, hogy a közlekedési miniszter úr által beterjesztett törvényjavaslatot a ház minden pártkülönbség nélkül, en bloc fogja elfogadni, illetőleg engedélyezni.

Továbbá t. képviselőink, kik e vasut engedélyezése és érvényre emelése körül sokat fáradoztak u. m.: Dániel Pál, báró Liphay Béla, Huszár Imre és Dániel Ernő urak fogadják forró köszönetünk kifejezését; e vasut lesz a legszebb emlék, melyet magok után hagyhatnak hátra; az utókor is tisztelettel fogja említeni neveiket azokéval együtt, kik e vasut létesítésével szinte nem sajnálták a fáradságot.

Hogy e pálya gyorsan fog épülni, arra nekünk garantiául szolgál az állam vaspálya társaság derek és köztiszteletben és becsülésben részesülő igazgatósága.

E társaság minden tekintetben megfelelő hivatásának; kitelcszik ez leginkább onnan, hogy bárki e társulat nevét említi, mindig hozzá szokta tenni, hogy a „gavallér” társulat. — De igaz is, hogy nem járulhat jogos kérelemmel senki e társulat elé, hogy az érdemleges elintézésben ne részesülne.

Még a Bach korszak alatt is csupán e társulat volt az, ki meghallgatta a közönség jogos panaszait, s e tekintetben sokat tett a társulat Pesten székelő igazgatóságának főnöke: Blazovits úr, ki még azon időben szerezte meg magának a köztiszteletet, a melyet még ma is bír.

Megyénkben általános az öröm, afelett, hogy e vasut építését az állam vaspálya társaság fogja eszközölni, melynek mérnökei a pálya felmérésével már hetek előtt teljesen elkészültek.

Adja az ég, hogy rövid időn már a munka megkezdését jelezhessem.

A kormány megtette köteleességét. Tegyük meg mi is a magunkét, és viseltesünk bizalommal iránta.

Balás Frigyes.

Torontálmegyének

1872. évi Szeptember 16-án s folytatva több napjain N.-Becskerek mezővárosában tartott bizottsági közgyűléséből.

Tárgyaltatott az állandó választmány a községi orvosok létesítése iránti javallata, 423. sz. alatt, melynek szövege a következő:

Dr. Gesztessy László megyei főorvosunk előadja, hogy miután a beérkezett községi rendezési munkálatokból arról győződött meg, hogy az egészségügy szempontjából a községekben semmi nemű intézkedések nem történtek, — holott az 1871. évi XVIII. t. cz. 64. és 74-ik §§-ai az orvosi állomások felállítását engedélyezi, jöhet, hogy azt minden község anyagi viszonyai meg nem engedik, de vannak oly községek is, melyek ezen községi orvosi állomásokat minden nehézség nélkül rendezesíthetnék, indítványozza, hogy ezen az egészségügy szempontjából, s az orvosi karnak e megyébeni csekély száma miatt égető szükségé vált, állomások rendszeresítése végett megyebeli szolgabíráink, utasítsanak, — hogy a községeket nem kényszerítve, de az egészségügy s emberiség szempontjából ezen állomások létesítésére hathatósan buzdítsák, — annál is inkább, minthogy e megye a költségvetésileg megállapított járási orvosi állomásokot költségek hiányában fel nem állíthatja.

Az indítvány egész terjedelmében elfogadtatik, azon módosítással, hogy minden kerületben az illető szolgabírák elnöke alatt bizottságok neveztesenek, kik a községeket az orvosok szüksége felett kitanítván, őket orvosi állomások rendszeresítésére buzdítsák, — akként, hogy ott, a hol azt egy község képes nem volna alakítani, két-három községet szövetekezésre birjanak.

●

Az állandó választmány véleménye egész terjedelmében elfogadtatván, — határozattá emeltetik, s ehez képest a következő kerületi küldöttségek választatnak meg:

A n.-becskereki kerületre nézve: Dániel János úr bizottsági tag elnöke alatt Dr. Gesztessy László megyei főorvos és Bálalovich Agoston közp. szolgabíró urak.

A szent-györgyi kerületre nézve: Petrovits Emil bizottsági tag úr elnöke alatt Csolakovics Sebő és Issekutz Antal szolgabíró urak.

A párdányi kerületre nézve: Bogdanovics Vilibald bizottsági tag úr elnöke alatt Bubalovics János szolgabíró és Szladek János bizottsági tag úr.

A módosi kerületre nézve:
Csávossy Ignác bizottsági tag úr elnöke alatt Zsupunsky Vladimir szolgabíró és Gyertyánffy László bizottsági tag úr.

A zichyfalvi kerületre nézve:
Báró Döry Ödön bizottsági tag úr elnöke alatt Milutinovich Sándor szolgabíró és Mesterovics Pál bizottsági tag úr.

A cseneyi kerületre nézve:
Vuchetich Sándor bizottsági tag úr elnöke alatt Dellimánich Imre szolgabíró és Vuchetich Adám úr.

A billéti kerületre nézve:
Báró Podmaniczky Armin úr elnöke alatt Heinrich Miklós szolgabíró és Szöllössi Ernő úr.

A perjamosi kerületre nézve:
Báró Liptay Antal bizottsági tag úr elnöke alatt Hunyár Mihály szolgabíró és Hobscha Boldizsár főosztályos úr.

A zombolyai kerületre nézve:
Heteyi Kálmán bizottsági tag úr elnöke alatt Belicska Benő szolgabíró és Augustin Péter bizottsági tag úr.

A bánát-komlói kerületre nézve:
Esperes Serbán Vince bizottsági tag úr elnöke alatt Nikolics Bogdán szolgabíró és Kalesz János bizottsági tag úr.

A nagy-szent-miklósi kerületre nézve:
Tóth István bizottsági tag úr elnöke alatt Buócz Jánost t. f. szolgabíró és Rónay István bizottsági tag úr.

Az ó-besseneyi kerületre nézve:
Pókay Gábor bizottsági tag úr elnöke alatt Keresztes Ignác szolgabíró és Tarnay István bizottsági tag úr.

A török-kánizsai kerületre nézve:
Sváb Károly bizottsági tag úr elnöke alatt Tabakovics János szolgabíró és Issenkul Zsigmond úr.

A török-becsei kerületre nézve:
Karácsanyi Ferenc bizottsági tag úr elnöke alatt Stais György szolgabíró.

Miről valamennyi szolgabírónk, úgy valamennyi bizottsági tag urak jelen végzésnek egyenkénti kiadása által értesítették rendeltetnek.

Kiadta:
Andrássy Mihály,
megyei 3-ad aljegyző.

Adó-végrehajtás.

Az adó-végrehajtás mindenütt erőlyesen folyik, bár nálunk eredmény nélkül. És hogy kormányunk az országfejedelmi adót erőlyesen hajtja be, ott a hol behajtani lehet, t. i. ott a hol termés volt, és ott a hol nyakig nem usztak a vízben, és még ott a hol netán renitens adófizetők vannak, azt nagyon helyesnek találjuk, mivel az államkiadások fedezése az adóknak behajtását tudjuk okvetlen szükségessé teszi.

De nem tarthatjuk helyesnek azon eljárást, hogy azon közegek, kikre az adóbehajtás bízva van: fel nem fogják a helyzetet, és hatóságunk tüzetesen indokolt jelentést nem tesznek oly közegek helyzetéről, melyek köz-tudomásulag jelenben a legnagyobb inségben s

nyomorban szenvednek, oly közegek, melyek tudomásulag vetőmagért folyamodtak, hogy föld-jük urenen ne maradjon: oly közegekben mondom! az adót a törvényben előírt szigorral behajtani akarni, még sem lehet helyesnek mondani, és az adozó népnek roppant költségeket okoz.

De különben, ha az illető adó-végrehajtó ez érdemben nem is adna felvilágosítást, vagy ha azt tenni hivatva nem volna, az illető pénzügyi hatóság már az adók végrehajtása elrendelésénél tudhatná, hogy területéhez tartozó mely közegek képesek vagy nem képesek adót fizetni. Hiszen a vizkár felvételi operatú-mok előterjesztése, megelőzőleg az adók végrehajtása elrendelése előtt történik, tehát oly közegek, melyek előterjesztett, és az adó végrehajtás elrendelése előtt felülvizsgált vizkár okozta elengedés majdnem megüti az évi tartozás összegét, világos dolog tehát hogy oly közegekben mi sem termett, különben a vizkár felvételnek nem volna alapja. Oly határokatban tehát, hol a vizkár constatálva lett, bizonyos dolog, hogy pótvétést sem lehetett használni, ily helyeken pedig természetlő szó sem lehet.

Magától következnék, hogy ily helyzetű közegekben az amugy is költséges és cél nélküli végrehajtást be kellene szüntetni, annyival is inkább, miután az adó végrehajtónak ily közegekbeni időzése eredményhez éppen nem vezet, csak haszontalan irka firkalással tölti el az adozó nép terhére eső drága időt.

Igaz minden közegekben találkozik egy kettő oly lakos, kik a terméketlenség dacára is képesek adójukat részben megfizetni, azt tudja az előjáróság is, és az olyan egyszerű felhívásra meg is fizeti adóját végrehajtás nélkül. A hol pedig törvényesen lefoglalható tárgy nincs: ott a végrehajtásnak úgy sincs eredménye.

Erre vonatkozva mint specias esetet akarok szolgálni, éppen Ó-Telekkel! itt az illető adó-végrehajtó a nagy protokollummal együtt elment házról házra összejárta a háznak minden zugát, búzáat alig egy két házban, de itt is csak nagyon kis mennyiségben talált, persze még csak annyit se, a mennyi egy havi kenyérszükséglet fedezhetne, szarvasmarhát vagy sertést plane minden hatodik háznál egyet: ily helyeken persze törvényesen lefoglalható tárgy nincs. Mit tett az illető adó-végrehajtó, eltöltött 10-14 napot, és adó egy krajczár sem folyt be, mert nem volt képes behajtani. A mi pedig befolyt, az még az adó-végrehajtás előtt nagyrészt szelléreltől, mivel ezek adója nem képvisel nagy összeget, és néhány földdel bíró lakosoktól, kik tehetségek szerint valamennyit fizetni képesek voltak. Világosan áll itt az mint motívum: hogy a hol nincs mit foglalni nem kell végrehajtó, és ha van miből fizetni, nézetem szerint végrehajtó még kevésbé kell, mert boldogabb esztendőknél nem sok erélyt kell az illető előjárónak kifejtetni, és az adó még is befolyik. A hol pedig az előjáró az adóbe-szedésben hanyagságot tanusít, meg kell azt büntetni, és viselje az a végrehajtási költségeket. Renitens adófizető ha van? ott az előjáróság a törvény értelmében maga foganatosíthat záloglást, és a záloglási jegyzőkönyvet betérjeszti az adóhivatalnak, mely a lefoglalt tárgyak árverését elrendeli.

Nézetem szerint tehát adó-végrehajtókra éppen nagy szükség nem volna. De még is

nem akarom annak felesleges voltát egészen állítani: csak hogy a mostani praxis nem felel meg a czélnak. Oly mézes kalácsos forma és a jó Isten tudja micsoda Grenzerféle adó-végrehajtók, kik inkább kapzásokodni, kik mindent inkább, de a néppel rendesen érintkezni nem tudnak, oly emberek nem hivatják arra, hogy alkotmányos polgárnál érintkezzenek. Ha okvetlen szükséges adó-végrehajtó, vannak az országnak művelt tisztviselői, kik erkölcsi be-folyásuk által nagyobb hatást foghatnak előidé-zetni, mint holmi hánt vetett emberek.

Külömben rendesebb viszonyok között, mit a magyar ember már az evangéliumból is tud: Add meg a királynak a mi a királyé! az Istennek a mi az Istené! Ha lehet meg is adja. Ó-Teleken, 1872. Október 8-án.

Tek. szerkesztő úrnak. Hazafiu üdvözlettel

Végh Károly,
községi jegyző.

Biztosítási szédelgés.

E czim alatt közöl a „Magyar Politika“ czimű lap egy cikket, melylyel az utóbbi években keletkezett néhány biztosító-intézet szédelgéseiről lerántja a leplet, a melyet mi közönségünk okulásá és megóvásá egész terjedelmében közlünk, amint következik:

„Számos levelet kapunk az ország több vidékéről, a hol a legújabbban megbukott két biztosító intézetbe helyezett bizalomnak keserű utóajándalmait élvezik a gazdák.

E két intézet egyike hazai t. i. a „Nemzeti biztosító intézet“ (már, hogy is ne lett volna nemzeti?) a másik bécsi „Elementar-Versicherungs-Bank“; mely utóbbi a népnél forintos biztosító“ név alatt volt ismeretes; mert általában „forintért“ vállalt oly biztosítá-sokat miként mint például a szőlőért 10, do-hányért 8 százalékat fizetett minden szolid számítás alapján működő intézet. De a bécsit a „forintos“ név népszerűvé tette.

Mind a két intézet legújabb időben a kárvalottakat három hónapos bon-okkal kár-talanítá; miknek lejártá előtt azonban — bezárták a boltot. Mikor tehát kiállítják a bon-okat, már tudniok kellett, hogy azokat nem fogják megfizetni.

A bécsi intézetről nem szólnak. Sajnál-juk azon együgyű hazánkfiait, kik külföldi intézethez fordulnak, midőn közelökben van olyan hazai intézet, mely két évtized óta ki-virta, és megérdemelte a bel- és külföld bi-zalmát.

A „nemzeti biztosító intézet“ esetéből azonban megjegyezzük, hogy tán már idő-szerű volna véget vetni a „nemzeti“, „orszá-gos“ névvel való szédelgő czifrázkodásnak. E nevezeteket nem szabad compromittálni; nincs is joga semmiféle vállalatnak azoknak ki-zárólagos használatára. Nem kellene tehát azoknak fölvételét valamely czégre megeng-edni.

Sokkal komolyabb oldala is van azonban az ügynek.

Ez az, hogy egy új bujkás ismét tápot ad a magyar vállalatok elleni bizalmatlan-ságnak. Másrészt: mindinkább világos lesz, hogy a részvénytársulatok irányában törvé-nyeink értelmében, s illetőleg szabatos külön törvény nem léteben a kormány által gyako-

rolt „laissez faire“ elve tarthatlan; s a nép legalsóbb rétegének vagyoni biztonságát esetleg veszélyeztető e nemű vállalatok, s pénzünté-zetek szigorubb ellenőrzése mellőzhetlen. Mert a szédelgés utjai s furfangjai ma kiszámít-hatlanok; közönségünk nagy része pedig a financer-ügyetek terén teljesen tudatlan.

Igy halljuk, hogy ismét egy ifjabb ha-zai biztosító intézet folyamodott, hogy a bank-üzletet fölvehesse ügylet körébe. Igen szép lesz, például, az életbiztosítási tartaléktöké-ket bankügyletekbe fektetni . . . és esetleg elspekulálni. Ugy hiszük, hogy a kormány-nak ma is van joga, a mint kötelessége: ilyen lehető visszaélést, ezer meg ezer jó-hiszemű biztosítottak kijátszását megakadá-lyozni.

E joggal nem élni nem erény, hanem a hibánál is több. Minden mulasztás min-den elnézés, a kellő ellenőrzés bámi okból való elhanyagolása, ezer és ezer család pótl-hatalan kárát vonhatja maga után.

A közönség, mely bizodalmaival a biz-tosító társaságok egyike vagy másikához fordul, ezt azon hittel is teszi, hogy az ál-lamhatóság, mely concessionálja e társaságo-kat örökösök is a felett, hogy a társasá-gok a kellő alappal valóban bírjanak is.

Es most e tekintetben, mint tagadni nem lehet, a kellő ellenőrzés nem minden esetenél volt annyira teljes, annyira szorú, mint a mennyire az államhatóság jogosult és kötelezett is; és most, hogy csak egy közel példával éljünk, a néhány nap előtt megbukott „Nemzeti“-nek a múlt évben az életbiztosítási ágban életbeléptetése is megengedettett a nélkül, hogy a kellő alap léte-zése felől az államhatóság meggyőződést szerzett volna. Mi föltettük magunkban, hogy a közönség érdekében állandó rovatot nyi-tunk a pénzügyetek terén történő dolgok el-lenőrzésére s magunkat a szakemberekkel összekötésbe tévén, tájékozást kívánunk nyújtani a már sokszor jégre vezetett és még mindig szabad prédának tekintett közönség részére, de egyszersmind figyelme-ztetni is a kormányt oly dolgokra, oly érde-kekre, mik, úgy látszik, az ily érdekek kép-viselésére bízott közegek ügyelmét ren-de-sen kikerülik, minek aztán nem egyedül és nem legsiralmasabb következése az ország-gyűlési interpellációk özöne.

E figyelmeztetésünket ezennel meg is kezdjük.

A kormány illető közegei, fölteszszük, olvassák a szaklapok azon insinuatíóját, hogy a „Riunione“ biztosító társaság újabb befize-tésre fogja fölszólítani részvényeseit, e befize-tésre azzal is kecsgetetvén őket, hogy az alap-töke be nem fizetett részéről kiállított kötelezvények vissza fognak a részvényesek-nek adni. E társaság nemcsak tűz, jég- és szállítványi károk ellen, hanem életre is biz-tosítván, tehát nem csak rövid időre kötött, hanem élethossziglan tartó szerződésre is lépvén felelivel, ezekre nézve nem lehet közönyös, hogy a társaság négy millió vagy csak egy millió húszázezer forint alap-töke-vel bír-e, és főleg nem lehet közönyös azokra nézve, kik még akkor biztosították magukat az életosztályban, midőn a társaság tőkealapja nem devalváltott a kötelezvények visszaadása folytán. És miután, mint halljuk,

TÁRCZA.

Egy párizsi szépség.

Cambacéres emlékiratai közt a következő történetet olvashatjuk:

A direktorium vég-évei egyikében az egyetemi utcán Párisban levő hétel-garni tulajdonosa a rendőrmiszteriumhoz jött, s nem kis felindulás között feljelenté, hogy vendégei egyike a múlt éjjel meggyilkoltatott.

E vendég estefelé magányosan érkezett meg, s azt mondá, hogy Meleun-ból való és hogy két napot szándékozik Párisban tölteni. Szobát kért, s eltávozta előtt kijelenté, hogy az operai előadás után visszatérend.

Valóban éjjel felé vissza is jött, de nem magányosan, hanem egy csinos, férfiruhába öltözött nővel, kiről az ajtonállónak és az insznak azt mondá, hogy neje, s kívül bezár-kozott.

Ma reggel, folytatá a vendéglős, a nő korán eltávozott, s aggodni látszott, hogy férje netalán fölkelne; arra kéré az inszt, hogy ne lépjen be előbb hozzá míg férje nem hivatná, vagy ő vissza nem jönne.

Délre járt már az idő, s a nő még nem tért vissza. Erre a vendéglős személyzet nyug-talan lesz, kopogtat, — semmi felelet. — A főkulcs segélyével — mert a szoba kulcsát az eltávozott magával vitte — kinyitják az ajtót, az ágyhoz mennek s a szerencsétlen utast halva találják. Orvosért küldenek; ez megér-keztén, kinyilvánítja hogy az utas halála egy halantékon ütés következménye.

Egy hónap mulva hasonló gyilkosság kö-vetettett el. Ez alkalommal senkit sem láttak belépni az utassal, csak éjjel felé láttak egy elegánsul öltözött férfit távozni, ki a kaput magának fölnyitatta. Párizs figyelmessé lesz, mindenütt a két hasonló esetről beszélnek, midőn 11 nappal később ismét hasonló gyil-kosság történik, melynél megint a szép, férfi-nak öltözött nő szerepelt. És így, mi majd-nem hihetetlen, husz, mondá husz gyilkosság követettett el büntetlenül. Eleinte a nő öl-tözete az, mely által a figyelmet kikerülte, ké-

sőbb pedig ha arcvonásait vizsgálták, s azok-ra emlékeztek, rendesen nyomtalanul tűnt el. — Ennek folytán lehetetlen volt személyleírás-át adni, s csak is csinosasága és szépsége volt ismertető jelként fölemlítve; de hány párizsi nőre illett e leírás?

Ezalatt Napoleon visszajött Egytomból s a kormányt átvette. A gyilkosnő büntet-hetlenségéről értesülvén felbőszült, s kéreke-rítést szorgalmazá. Fouchéval, rendőrmisz-terével beszélt ez ügyről, ennek hiúságát iz-gálta fel, ki is az egész várost kémjeivel árasztá el. Ezek egyike, ki igen szép, 20 éves fiatal ember, de tapasztalásaira nézve ag-gastyán volt, egy este az óváros egyik utca-jában csinos fiatal emberrel találkozik, Megáll és körül néz. Bizonyára nő, mondja maga-ban, hozzá még szép is. A férfi-hölgy szin-tén hátra nézett s mosolygott. Minden bi-zonynyal a démi-mondé-ból lesz, gondolja a kém s menni akart.

— Ha ő volna! fogadok reá, hogy ő az, szerencsémét megállapíthatom.

Visszatér, az ismeretlen alak előtt el-megy s újra kezdi a játékok pillantásaival és mosolygásaival. A hölgy felel neki; erre a kém a Palais-Royal felé indul, fölmege a lép-esökön a nagy terembe, a hölgy követi félén-ken és reszketve. A kém megszólítja a nőt, a terv kész. — Egy hónapja, hogy a vidék-ről érkezett, szive szabad, s szeretne egy szép nővel barátságot kötni, de a hotel garni-kban nagyon szigorúak a vendéglősök, úgy hogy nem lehet lakására nőt vezetni:

— En nem vagyok nő, — válaszolja a kémnek. A párbeszéd tovább folytatatik, a kém vacsorát ajánl; elfogadtatik. Azt követeli a nőtől, hogy később kísérje haza, hisz egy barátának adhatja ki, ki most érkezett faluról. A hölgy habozott, félt, hogy figyelmet ger-jeszt stb.

— Hol lakik ön? — kérde végre a kémtól.

Ez egy vendéglőt nevez meg, hol egy ilyen kalapács-gyilkosság véghez vitetett.

— Óda nem megyek — lón a válasz.

— És miért nem?

— Ott ismernek.

A kém e szavaknál majdnem minden ké-telyét eloszlatni látá. Vagyonáról kezd be-

szélni, kétszáz louisdorról, melyeket neki nagy-bátyja az utra adott, s melyeknek csak mint egy huszadrészt adta ki még. Aztán hozzá-tévé:

Tehát hova menjünk máshová, hol őnt nem ismerik, ha lakásomra nem akar jönni.

A nő egy lakást jelölt ki. Mindketten oda mennek. Mikor a szobát elrendezték, a fiatal ember kimegy, hogy a vacsorát megrendelje, de a leány visszahívja:

— Ön tehát pénzét oly házban tartja, hol nem hál? Hátha kilopják szobájából ez éjjel? Az ön helyzetében érte mennék s el-hoznám.

A férfi megköszöni a jó tanácsot és kér-dezi: Nincs önnek valami rendelni valója otthon?

— Jó hogy emlékeztet, válaszolja a nő; fogadjon egy embert, de jó távol e helytől, s izentesse meg általa gouvernante-omnak, hogy nem fogom az éjt otthon tölteni.

Ez nyilvánvaló esztelenség volt, de isten úgy látszik, elvette a bűnös nőnek eszét. A nő átadja címzetét, a kém a rendőrséghez siet, elmondja a történeteket; ott 180 louisdort kölcsönöznek neki, s mig ő emberek kísé-re-tében tér vissza, kik a szobát, melyben dulci-neájával mulatni szándékoztak, körülállják, egy másik kém a nyert címzet által tudomásra jött lakásra siet s ott házmotázást kezd.

A hölgy igen melegen és szívélyesen fo-gadja ujonnan nyert kedvesét, ki visszatért.

Vacsorához látanak; vacsora közben a hölgy zsebkendőjét kéri elhozni, mely az imádó mögötti divánon van.

Mig a kém feláll, hogy elhozza, a nő narkotikus folyadékot önt poharába. A kém semmit sem vesz észre!

— Nos, kiáltja vigan a nő, igyunk, lás-suk ki üríti ki hamarabb poharát.

Mindketten isznak; percz alatt ki van ürítve a pohár. Mindketten fanyar képet vágnak.

— Mily czudar egy bor! kísértünk meg még egyszer.

Újra tele töltik a poharakat, ez alkalom-mal a bor már jobban izlik.

Kis idő mulva a kém kezdi öntudatát veszíteni: lábai neheznek és merevek lesz-

nek; ez nem természetes dolog lehet. A férfi gyanakszik, a nő nevet és megéleli. A kém keze lassan megérinti a nő kabátjának oldal-szélét; a borzalmas kalapács benne van . . . egyszerre szeméi becsukódnak. Most már meggyőződik gyanuja alaposságáról, futni akar, de ereje nem engedi; beszélni akar, de nyelve megtagadja a szolgálatot. Tehát elvesztett? felemelkedik és visszahull, kiált, de csak tompa hörgés hagyja el ajkait. Másodszer érin-tik kezei az iszonyu eszközt.

— Mi van itt? dadogja.

— Egy csinos kis kalapács, melylyel imádoimat agyonverem — felelé a nő nevetve.

Utolsó kétségbeesett erőlködést tesz: most a kém, de az alomital által elgyengítve, egész hosszában a földre hull. Lát s hall, de nem tud mozogni.

— Már? — mondja a hölgy, — annál jobb, legalább nem vagyok kénytelen az egész éjlet egy halottal tölteni.

Kihuzta zsebéből a kalapácsot s a föld-re teszi, kikutatja a kém zsebeit, ki szemével hóhérra minden mozdulatát követi, de mozdulni nem bír, megtalálja erszenyét, a mellé-nye zsebébe ereszti, áldozatának balkezénél kedvező állást ad és a másik kezét fölemeli. A kalapács lezuhan, — de a szerencsétlen halantékától két vonalnyira egy vaskéz fenn-tartja.

A rendőrség jökor érkezett.

A legjobb az egész dologban az, folytatja Cambacéres memoírjaiban, hogy a bűnöst ki-végeztették, noha sokan avval vádoltak min-kezt, hogy a sentimentalizmusról mit sem tu-dunk. Mert e nő a törvényesség előtt egy egész regényt mesélt el. Azt mondta ugyan-is, hogy jó családból való; hogy első szerel-mében csalódba hozott esküdött a férfiaknak. E regényt sokan elhitték, úgy hogy kegyelem-ért folyamodtak érte Napoleonhoz.

A nagy császár e rövid sorokat írta a kegyelem iránti kérvényre:

Ha a bűnös boszut esküdött a férfiaknak, legalább pénztárczáikat hagyta volna békével.

A kért kegyelem megtagadtatik.

Saint-Cloud, Augusztus 3-dikán 1800. — Napoleon.

Rádl Ödön.

a triesti társaság e szándékolt operációját egy hazai biztosító bank is készülni utánozni, mely szintén működik az életbiztosítás terén is, lehetetlen, hogy az életbiztosított felek érdekében ne figyelmeztessük az illető hatóságokat ez érdekekre, folteven, hogy a kormány az elhunyt „Nuova” esetére még emlékszik, melynek életbiztosított felei azzal biztattnak, hogy a liquidatio befejezésekor, évek mulva, a befizetett díjaknak 16 százalékját fogják talán kapni.

Ujvidéki ügyek.

(A kir. biztos működése. Bizalmi fölirat a miniszterhez. Képviselő választási kijelentések.)

Ujvidék, Október 10.

A szerb-ügyi kir. biztos, báró Majthényi, működése; továbbá a lelépő, változott, illetőleg új miniszterek melletti ovatio s a képviselőválasztás az, mi most nemcsak városunk minden egyes lakóját, de kétségtelenül az egész országot egyaránt érdekli.

Múltkori levelemben irtam már önnek a kir. biztos föllépéséről előzetes jelentést, mihelyz, ha ma hozzátesszem, hogy tegnapelőtt végre Gruics érseki-helyettes is megérkezett Karlóvára, és a báró ur ő excját sietett azonnal fölkeresni, mely látogatás pusztá tisztelgésnek nem tekinthető: mindebből következtethetjük, hogy a nehéz actio immár az egész vonalon megindult. Senki sem várhatja azonban tölem, hogy ily kényes tárgyat — a kíváncsiság kielégítése — utcán szedett hírekkel szolgáljak; csak majd, ha az eredmények mutatkoznak, fogom azokat híven és gyorsan jelezni.

A városi közgyűlésen Bittó volt miniszternek megszavazott köszönő, Paulernek köszönő és bizalmi s Trefortnak tett bizalmi nyilatkozat nemcsak önmagát leplette meg távirat alakjában, hanem váratlanul ért az bennünket is, s így az öröm annál nagyobb volt. A minden hónap első csütörtökén tartatni szokott rendes közgyűlés tárgysorozatának első három pontját képezte a kormány miniszterváltási tudósítása; s látván derék polgármesterünk, hogy a Miletics-párt véletlenül nincs nagy számmal jelen, nemcsak a hálaérzetnek és bizalomnak adott kifejezést, hanem, megtette az illető indítványokat is. Egészzen vita nélkül nem mentek azok keresztül, de a többséget ft. Bende Imre apát s Csakra szerb ajku tanácsos kiküzdötték, s valljuk be az igazat, Miletics távolléte alatt pártja is sokszor jobb vezérének. Utólagosan persze mint arról értesültünk, Ávrám ur (Miletics váloságos keresztnevének) dühöngött híveire a határozatok keresztülbocsátása miatt; eső után azonban késő a köpenyeg.

Ugyanezen közgyűlés másik nevezetes határozata volt Ujvidék városának gázvilágítással való ellátása.

Képviselő választásunk hat nap mulva, Okt. 16-án lesz; képzhető tehát az a lázas tevékenység, mit e végből most az itteni speciális alkotás mindkét párt kifejténi iparkodik. Ujvidék egyike az ország legpolgármesteribb városainak, amennyiben 19,284 lélekre rugó lakosága hét vallásfelekezett s talán ugyanannyi nemzetiségre oszlik. Ezek között tagadhatlanul absolute és relative is legerősebb a szerb, egy compact testben 8134 számot tévén ki, s a más felekezetekkel szemben a rájuk nézve eddig kedvezőtlen helyi viszonyoknál fogva az intelligencia és a vagyonos osztálynak is többségét foglalván magába.

De ha meggondoljuk, hogy a szerbek közül egy rész, noha a terrorizmus a Miletics-oldalról minden képzetet fölülmul, mégis velünk, az alkotmányos párttal tart: a győzelemre nem egészen alap nélkül számítunk, sőt előre biztosnak is mondhatnók azt, ha éppen sorainkban a magyarság közt nem volna egy megbízhatlan rész.

Vérházió lenne azonban, hogy balfogalmak folytán éppen a magyar ember segítse elő Miletics országbontó céljait; s ugyanazért a Kondorossy-párt bizottmányja jónak és szükségesnek látta, a választás előestéjén kiáltvány alakjában pár őszinte, nyílt szót intézni magyar polgártársainkhoz; magának Tisza Kálmánnak beszédéből idézvé ama passust, melyből láthatassák, mily meszsziére esik a hazafias baloldal álláspontja Mileticsék céljaitól.

Küldöm e kiáltványt, s ha t. szerkesztő ur a magyarországi 1872-ki helyzet illusztrálására érdekesnek tartja, ám közölje azt becses lapjában.

Maga a választás, melynek elnökeül a központi bizottmány Miletics-párti többsége a „Národ” hirted szerkesztőjét, Szubotics János, moszkvai ethnographot választá — a szerb színházi helyiségben — tehát ránk nézve a lehető legrosszabb helyen fog véghez menni; mindazáltal ismétlem: egy percig sem adjuk föl a győzelem reményét.

S forduljon bár merre a koczka, a megkezdett harcot azontúl is ernyedetlenül folytatni fogjuk Mileticsékkal szemben.

A fölhívás, melyet a Kondorossy-párt az ujvidékiekhez intézt, így hangzik:

„Nyílt szó! Tisztelt polgártársak! A küszöbön álló választás előestéjén pár őszinte nyílt szót kívánunk hozzátok intézni.

Ellenfeleink, kik Kondorossyval szemben Miletics hívét, Pavlovicsot léptették föl országgyűlési képviselő jelöltnek, nem áttalának még a magyar ember jó hírnevét is bemocskolni, nem áttalják a magyar választó polgártársak jóhiszeműségét kizsákmányolni, midőn őket azzal csábítgatják, hogy mint baloldali Miletics pártjára szavazzanak.

Hogy milyen baloldali Miletics és pártja? Azt legjobban bebizonyítja azon körülmény, miszerint a most már folyó országgyűlésen még az ugynevezett 48-as párt sem tart velők; annál kevésbé pedig azon tekintélyes párt melynek egyik fővezére a jeles hazafi, Tisza Kálmán.

Hogy pedig állításunk utolsó betűig szent igaz, azt rögtön bebizonyíthatjuk azáltal, miszerint ide iktatjuk magának Tisza Kálmánnak ama szavait, melyeket pár nap előtt (Szeptember 28-án) mondott az országgyűlésen Miletics és társa ellen, akik ő Felsőségnek, a királynak trónbeszédére maguk részéről külön fölirati javaslatot adtak be. Tisza Kálmán így szól e föliratról:

„A mi a Miletics és Trifunác képviselő által beadott javaslatot illeti, maga a megszólítás, de továbbá a benne minduntalan előforduló eme kifejezés. „Ő felsége birodalma,” midőn is tehát abban majdnem annyi van Ausztria belügyeiről, mint Magyarországról: már ez elég ok arra, miért én azon javaslatot elfogadhatónak nem tartom, annyival inkább, mert mind a cím, mind ama kifejezés nemcsak a Magyarország részére általam óhajtott helyzetnek, hanem még a jelenleg fennálló dualizmusnak sem felel meg, mert azon cím az egységes Ausztria idejéből való s Miletics és társa az osztrák birodalom emlegetése alatt Magyarországot és Ausztriát egy egyaránt mint egységes államot érti. Ennélfogva azt gondolom, hogy helyesen nem is tehetünk egyebet ezen javaslattal, mint egyszerűen mellőzzük; (általános helyeslés) mert ha egyszerűen mellőzni nem akarnók, nem tekintve azon bizonyára legalább kilencvenkilenc-század részben alapatlan rágalmakat, melyekkel abban mi magyarok illetetünk és melyekkel a velünk szövetséges szomszéd államokban élő németek illetetnek, nem lehetne másképp, mint a legszigorúbb megrovással utasítani el.” (Általános élenk helyeslés.)

Ime, tisztelt választó polgártársak, ily minden hazafias párt részéről közhelyeslésben részesült szavakkal utasította el a balpárt vezére, Tisza Kálmán, a Miletics és társával való minden közösséget.

Lehet-e még ezután sértés nélkül azt csak fölteni is bármely ujvidéki magyar emberről, ki hazáját igazán szereti, hogy mégis a Miletics pártjának jelöltjére szavazzon?

Nem, — az lehetetlen!

Am tekintetnek körül, tisztelt polgártársak, és látni fogjátok, hogy a Kondorossy pártján vannak kivétel nélkül a magyar és a német-ajku, de hazafias keblű polgártársak mellett mindazon szerb testvéreink is, kik a közös haza ügyét nem az ország földarabolásában s a békés nyugalom szüntelen való fölborogatásában keresik, miként Miletics és társai; hanem keresik és meg is fogják találni abban, ha vállelve mindnyájan véget szakítjuk a testvéri gyűlölködésnek. Akkor aztán szabad alkotmányunk áldásait békés fejlődésben egyenlően élvezhetjük mindannyian: nemzetiség- és valláskülönbség nélkül.

A haza sorsával szorosan össze van kapcsolva Ujvidék városának sorsa is, és ha mi, a mint erősen hisszük, közös pártunk jelöltjét, Kondorossy jövő szerdán, október 16-án képviselőnek megválaszthatjuk, akkor végre sokat szenvedett városunkra is új és jobb idők fognak fölviradni.

Ez a gondolat vezérelje minden igazlelkű választó polgártársainkat! Legyünk összetartók és akkor győzni is fogunk, győzni a haza közös elleni fölött! Éljen Kondorossy! Éljen a haza! A Kondorossy-párt központi választmányja.

VIDÉKI LEVELEZÉS.

Ó-Telek, 1872. október 6-án.

Tek szerkesztő úr!

Egy gyászestéről értesitem becses lapja tisztelt olvasóját. Tegnap kísértük a nyugalom örök helyére megynék legidősb közséjgyezőtjét a veterán Stásek Mihály párdányi községi jegyzőt, ki 60 éven át ezen valóban göröngyös pályán ritka becsülettel működött. Egész életén át a községnek fardhatatlan napszámosa, az emberi társadalomnak hasznos tagja volt, jó hazafi, jó barát, és jó családapa, kinek baráti, gyermekei, és unokái környezete képezte élte legörvendesebb perceit; 87 éves korban hunyt el, számos gyermeket, unokát és dedunokát hagyván hátra, kik fájó szívvel váltak meg atyjuk, nagy atyjuk és dedatyjukól.

Hozzáértőim kívül, számos rokoni baráti és ösmerősei jelentek meg e veterán kartárs végtiszteltetére. Sajnálattal kell megemlítenem, hogy kartársaink dacára, hogy tudositva lettek nagyon kevesen jelentek meg a mi öreg kartársunk végtiszteltetésén, melyet ő pedig egész életén át bőven kiérdemelte. Mondok még egyszer azon kartársaim nevét is egy Isten hozzádot az elhunythoz. — Nyugodjék békével.

Végh Károly,
községi jegyző.

HIRHARANG.

Lapunk azon t. előfizetőit, kiknek előfizetési idejük szeptember hó végével lejárt, tisztelettel felkérjük sziveskedjenek a további megrendelés iránt mielőbb intézkedni; nehogy a jelen havi számok pontos szétkülésében akadályozva legyünk.

Torontálmege folyóhó 23-án állandó választmányi ülést tart; 24-én pedig közgyűlés fog tartani. Tárty: A kormány által a megyéknek felajánlott hitel a vetőmag beszerzése tárgyában, a pénzügyminiszternek az országgházban folyó hó 11-én mondott nyilatkozata folytán.

„Torontálmege” közgyűlése című cikkünkbe, egy pár értelemzavaró sajtóhiba csúszott be, mit ezennel sietünk kiigazítani. — Az első hasábján utolsóoldalt sorban az ügyes, e helyet üdvös olvasandó, második hasábján 4-ik sorban pedig „egyesülünk a közös szeretetben” a közjó szeretetében olvasandó.

* A városi polgármesterségre Stefulich Mihály urat halljuk emlegetni. Nem volna jó dolga a polgárságnak, ha ez erélyes férfit nem igyekeznék megnyerni ez állomás elfogadására; mert ez tudna tiszteletet szerezni ott a hol kell, s hogy mily alatta a rend, azt már többször megmutatta mint hivatalnok. Egy szóval éljen Stefulich mint e város polgármestere! A kapitányi állásra eddigél még nincs megállapodás.

* Az utca gödreit még most is látogatók a városháza felé. Azt mondják, hogy a jelenlegi tisztviselők azért nem akarták hagyni betömetni, mert legalább ezekről a gödrökről, még is fognak reagok emlékezni a városban. Fognak ám, még pedig hogy?

* A vénasszonyok nyara gyönyörű verőfényes napokkal sokáig tartja magát.

* A helybeli önkényes túzóltó egyet Kellner Ede derék parancsnok névünnepe alkalmából fáklyás zenét rendezett. A tisztelt parancsnok úr megköszönvén a tisztelgést — az egyet erősbödése s tartós fennmaradása iránti óhaját fejezte ki. Mi is szívből hosszú életet kívánunk e felette közhatalnok egyetnek.

* A napokban Dupsky Ferencz műlovagló válogatott társulattal fog városunkban néhány előadást rendezni. Dupsky 30 személylyel s 15 lóval rendelkezik. Dupsky egyike a nevezetesebb műlovaglóknak s társulataival mindenütt a legnagyobb dicsőretet aratta. — Az első előadás a kis hid melletti ujonnan épült circusban, szombaton fog rendezetni.

* Az éjjeli csendzavarások már valóban a túlságig mennek, annyira, hogy a csendes polgár, ki nappali fáradsámtól kinyugodni kívánja: gyakran két, három órakor étkelen láрма vagy fölrepszó trombita recsegtetés által felriasztatik. A napokban is az egyik cigánybanoa, demonstrálási gyűlölt buzdította, 12 órakor iszonyi trombita s hegedű nyávoztatással az utcán fel s alá sétálgatva a fél várost felzavarta, míg végül a „Pest városa” előtt megállva, az abban hegedülő új banda elleni irigységi érzületnek, trombitáinak pokoli kintornáltatása adott kifejezést. Felhívjuk a rendőrséget, hogy ilyes eseteket szigorúan fenytessen meg. Ezzel kapcsolatban az ugynevezett „Nacht-musikokat” sem hagyhatjuk emleltetlenül, melyek nem kevésbé zavarják az éjjeli csendet. Ha már valaki érzékeny kebelében megpendült gyengéd érzelmét okvetlenül a cigány hegedűje s trombitája által akarja „an das hohe Fenster der Grausamen,” felvarázsolgatni: legyen legalább annyi kímélettel, hogy azt igen későre ne halaszsa. — Erre nézve, úgy tudjuk azon határozat van, hogy éjjeli zenék, fáklyás menetek s ehhez hasonló tüntetések télen 9, nyáron pedig 10 órán túl ne történjenek. — Ezt kívánja a józanul felfogott polgári szabadság.

* A „Temesvár—Orsovai” vasút a jövő tavasszal már munkába fog vétetni.

* Országgyűlési végzés alapján a belügyminiszter enquetét hívott egybe, melynek feladata véleményt adni: mikép lehessen a bécsi két kancelláriai a kolozsvári gubernialis és budai kamarai politikai levéltárakat az országos levéltárral egyesíteni azokat Budán különépület hiányában czelszerűen elhelyezni, s a tudomány számára is könnyen hozzáférhetőkké tenni. Ezen enquettebe meghívtak: Horváth Mihály, Groisz Gusztáv miniszteri tanácsos, Nyáry, br. Mednyánszki, Nagy Imre, Frankl Vilmos, Thaly Kálmán, Pauler Gyula és Peősz miniszteri titkár. Az enquette megkezdte munkálkodását, s mindenekelőtt a levéltári helyiségeket szemlélte meg.

* Deák Ferencz és Pipitz lovag találkozásáról a „N. Fr. Pr.”-nek a következőket írják Pestről: Pipitz a cs. kir. szab. nemzeti bank kormányzóját Deák Ferencz szívélyesen fogadta és beszédjük csakhamar rátért a bankkérdésre. Az osztrák nemzeti bank — mondá Deák — Magyarországot nagyon megviselte. Pipitz ezt tagadta. „A magyar hitelt akarja megszorítani, a kereskedelmet bénítani és az ipart pangóvá tenni.” — „Mindezt” válaszolta Pipitz „nem tévé.” — Az évenként beálló válságokat idézte elő. — „Nem,” — jegyzé meg a bankkormányzó, — „mindezekben ártatlan.” — „De a dotatiókat még sem akarja fölemelni.” — „Ezt becsülete kívánja így, míg Magyarországon csak túrtnek tekintetik.” Egy heves szó a másikat eredményezte és társalgásuk egyre izgatottabb lön. Egyszerre észrevették magukat. Mindkettő elröstellte magát. Deák engesztelésre kezet nyújtott vendégének és hoszbab adomázás után azok, kik csak az imént a legelésebben összetűztek, mint legjobb barátok váltak el. E találkozás nem hisszük, hogy oda vitte volna a dolgot, miszerint az osztrák bankot elismerné a képviselőház.

* A királyi belügyminiszter folyó évi 4628. szám alatt kelt körrendelettel az összes törvényhatóságokat értesítette, miszerint a Bécsben székelő orosz császári követtségnek a cs. és kir. közös külügyminiszteriumhoz intézett hivatalos közlése szerint a Pesten legközelebb felállított orosz császári főconsulatus az Orszországra szóló utelvelek látatkozására, mely eddig a bécsi császári orosz nagykövetségnek eszközöltetett, felhatalmaztatott.

* (Magyar hivatalnokok lapja.) Rózsásági A. előfizetési felhívást bocsátott ki egy „Magyar hivatalnokok lapja” című, és az összes hivatalnok testület érdekeit képviselő heti közlönyre. A lap 1. száma megjelen f. évi november 1-jén és azontúl minden vasárnapon. Előfizetési ára egész évre 6 fr.

* Ujvidék város tanácsa élen főispánjával továbbá ujvidék kir. törvényszéke e napokban tisztelettel Karlócán Gruits érseki adminisztratiónál.

* Mint értesülünk Gyarmathán e f. hó 12-én 24 ház lett a lángok martaléka. A szerencsétlenség a helység majdnem legszegényebb lakosait érte, kik közül némelyek életükön kívül mást mitem menthettek meg, mivel a tűz a dühöngő szél miatt roppant gyorsasággal terjedt. Reméljük hogy a község, valamint a politikai hatóság nem fog késni a segélyadással.

* (Világkiállítási ügy.) A világkiállítási magyar országos bizottmány IV-ik (művészeti) szakosztálya Okt. 3-dikán ülést tartott, melyben a szakbiztos, Henszlmann Imre kimerítő, s az ügyet minden oldalról fölvilágosító jelentést tett, az osztály köréhez tartozó kiállítási csoportok számára eddig történt bejelentésekről, valamint a hézagokról, melyek még betöltendőek. Az osztály arról tanácskozott, miképen volnának a hézagok betöltendőek, hogy Magyarország e terén is minél teljesebben s diszesebben képviselve jelenhessenek meg, s a szakbiztos e végből közvetlen érintkezésbe fogja magát tenni mind ama hazafiakkal, kiknek közreműködésétől csak sikert várhatni, ugy, mint az illető miniszterekkel, egyháznagyokkal, főurakkal, gyűjtemények igazgatóival és tulajdonosaival, egyes tudósokkal és művészekkel.

* Aradon, mint ottani levelezőnk írja, a tizenhárom aradi vértanu kivégzetésének évfordulóját nagy részvét mellett ülték meg. Vasárnap az aradi honvédegyet, a többi ottani egyetlettel együtt, az egyesület két túzóltókkal mely derék zenekarával a menetet megnyitotta, kiindult a vár előtti azon tere, hol egy, ez alkalommal fekete posztóval bevont kicsi köjelzé a 13 vértanu kinszenvedése helyét. Az imát Venzel honvédegyetlet tag mondotta fenszóval. Az ima után Kunnert vezénylete alatt elénekelték a „szózat” első versszakát, ezt követte Tisztli Lajos, az „Alföld” szerkesztőjének lelkes alkalmi beszéde, mely a kegyelet eme szép ünnepléheze valóban méltó volt. Hétfőn gyász istenitisztelet tartott a minoriták templomában. Itt, mint rendesen, diszes gyászszóval volt a följár elűt felállítva. A ravatal felső részén cserfűzértől környezve a tizenhárom vértanu arczépe volt elhelyezve, ezen arczépek felett egy magyar czimeres kerekábla állott e felirattal: „A hazáért 1849 okt. 6.” A ravatal körül 13 fekete viaszgyertya lobogott. A hölgyek temérdek virágkoszorúval látták el a ravatalt. A gyászmisét ft. Lidy Nándor tartotta nagy számu férfiközönség és egy ritka szép hölgy koszoru jelenlétében. A requiem után több honvédegyetlet tag elvitte a koszorukat a temetőbe s ott Vecsey, Lenkey és Ormay vértanuk sirját koszoruzta meg azokkal.

* Paulovics a „Pancsevacz” szerkesztője Fehérttemplom. Mint a „T. L.” értesíti az olvasó közönséget, Paulovics a pancsovai lap szerkesztője, Belgrádban követelt magyar s kormány ellenes magaviseleteért ő Felsőge rendeletre Pestre kísértetett. Mint Fehérttemplomból tudósítanak, a kíséretére kirendelt Ulics pancsovai alkaptány, foglyával együtt kiszállt Fehérttemplom, s az egész vasárnapot ott tölték ismerősök körében. — Az alkaptány megengedte foglyának, hogy egy legény által 10 lépésnyi távolban kísértetve, az utcákon s sétányokon föl s le járhasson. Ezen intézkedésnek eredménye aztán az lön, hogy az ottani omladisták körébe gyulván, a foglyot mint vértanút este a pályaudvarba kísérték „zsvio” kiáltások között. Vajjon az alkaptányi rendeletben benn volt-e az is, hogy Fehérttemplom kiszálljanak? ... nehezen hisszük el, mert az ily intézkedések az ugvis lappangó tüzet csak élesztik ahelyett, hogy azt mersékelnék.

* A romaniai nagy hadgyakorlat most van folyamatban. Bukarest közelében gyűltek össze a csapatok, 8 ezred gyalog, 2 ezred lovas s megfelelő tüzér, mérnök, árksz, hidász, s minden ezrednek 60, s így összesen 600 zenész, ideértve a dobosokat is. Gr. sz. szept. 30-án déli 11 órakor érkezett a fejedelem, a törzskor s az ország nagyjai kíséretében, mikor az ország primása, egy vörös bársonyos emelvényen ünnepléyes veni sancte-t tartott, s azután a csapatok Banyászára indultak. A gyakorlat Tirgovistig fog terjedni. E hadgyakorlatot látva, a „Trompeta” levelezője megblondul s azt írja, hogy e haderő imponálni fog Románia ellen-ségeinek.

* (Egy arany, mint házasságszerző.) Somogyban élt egy szegény, de kecses özvegyasszony, kinek minden gazdagsága egyetlen aranyból állt. Ugyanott lakott egy vagyonos kereskedő is, szintén özv. Az özvegyember legkevésbé sem nézte rossz szemmel az özvegyasszonyt, és a szegény özvegyasszonyt viszont a jökinézésű kereskedőt szives-örömet oldalanczolta volna diadalszekeréhez, mely azonban — fájdalom! csak taligából állt. Egy szép reggel özvegyasszonyunk az ő aranyát beváltotta az özvegy embernél, s a kapott pénzen egy másik aranyat vett, melyet másnap ismét beváltott reménybeli völegényénél. Egyetlen aranyának értékével így üzött ő csekereskedést pár hónapon át, míg végre ez arany hatalma karjaiba vezette az özvegyembert, s lett belőlük egy boldog pár. És boldogok maradtak ezután is, miután a gyengéd férj belátta, hogy rászédetett, „mert így okoskodott — ha engem, tapasztalt kereskedőt így rá birt szedni, mennyire fogja érteni ezt a mesterséget majd vásárlóimmal szemben!

* (A stanislau ujonczozási perben.) Mint már röviden emleltük, Szept. 19. óta a stanislau galiczai törvényszék óriási terjedelmű vesztegetési pert tárgyal, melybe mintegy 80 vádlott van bonyolítva. A tényálladék röviden az, hogy a galiczai zsidók üzemelt, kik a katonáskodás terhe alól mindennemű csálási módon iparkodnak hadköteles fiaikat kiszabadí-

tani a kormány akként akarta fölfedezni, hogy az ujonczozó bizottságoknak azon utasításokat adta, hogy fogadják el a megvesztegetésekre ajánlott összeget, és ezeket annak idején a megvesztegetők ellen bizonyítékul használják. E tervet Nuchim Karmelin galicziai zsidó főzte ki; a katonai hatóság, s a kormány azt jóváhagyta, s fensőbb meghagyásból Karmelin volt azon ügynök, ki az ujonczozási bizottságok, s a vesztegetni akarók közt közvetítőképz szerepelt. De e szerepet nagyon is komolyan vette s a szinleg elfogadott összegekből sokat tényleg is zsebre dugott. Az ujonczozási bizottság is tulzásokba bocsátkozott, s a most folyó perben nemcsak a vádlottaktól, hanem a császári ügyésztől is oly dolgokat kénytelen hallani, melyeket nem igen fog ablakába tenni. Így például Koeller kerületi biztos hivatalos jelentése határozottan azt mondja, hogy Rudolf őrnagy, Koryzna főhadnagy és Dr. Finkelstein az ujonczozó bizottság tagjai kötelességükkel össze nem egyeztethető módon jártak el. A vádléval pedig kiemeli, hogy a bizottság néha hamisításokat követett el vagy megtúrta azokat, csak hogy a megvesztegethetőség látszatában tünjenek elő. Ezenkívül a polgári törvénykönyv 146. §-sa minden hatóságnak szigorúan megtiltja, hogy valakit bármily módon büntény elkövetésére csábítson. E pontot a vádlottak védői nagyban kizsákmányolják, s a nyomozó bizottság ellen fegyverül használják. Különben a bizottság még többet is tett. A hol ügynöke, Karmelin szép szóval nem boldogult, fenyegetődni kezdett, s azt mondta, hogy ha ő akarja, békát is be fog a bizottság sorozni, mi csakugyan megtörtént, mire a bizottság — természetesen csak szinleg — néhány határozottan alkalmatlan ifjút is besorozott, másrészt az alkalmásokat felmentette. Ez az eszköz hatott, s az előbb vonakodók siettek Karmelinnek pénzt adni, ki egész nap oszontatívan módon az ujonczozó tisztek társaságában szokott mulatni. Mindezt a vádlottak most védelmekre hozzák fel, s az egész törvényeségi eljárásból a katonai hatóságra nehezen fog dicőség háromlani.

* Napelen ex-császár egyik óráját közelebb nagyon megbánulták Hamburgban. E műremeket az ex-császár kevéssel a sedani katastropha előtt komornokának ajándékozta, ez pedig Londonban kisorsolta, s így került Hamburgba. Az óra számlapja oly számokkal van ellátva, melyek együttevén a Napoleon nevet tüntetik elő. A másodperczmutató számai az Eugenie-nevet képezik. Az N. alakú óramű a krími háboruban vívott csaták neveit mutatja. — Napoleon jól tette, hogy ezen óráról — talán valami titkos sejtélemből — elajándékozta, mert bizony az számára már — lejárt.

* Gambetta genealogiájáról érdekes közleményt hoz a párisi „Figaro.” E szerint az ex-dictator nagyatyja Würtembergben Munterkingenben született. Gemberle Konrad volt a neve. Az I. Napoleon alatti hadjáratok idejében Franciaországba vándorolt, hol egy pótkávé készítés titkát találta ki, melylyel igen fényes üzletet csinált. Fia, egy izraelita hitű olasz nővel lépett házasságra s Gemperele nevet Gambettára változtatta. — E házasságból származott a későbbi dictator és republikánus Gambetta Leon, kit Franciaország legjelentékenyebb férfiai közé számít.

* (Hemel Olivér gróf.) Párisból írják október 9-ikéről, hogy Finiszterre-megye esküdtseke előtt előtte való napon kezdetett meg a végvárgyalás a nevezett gróf ellen, ki testvérgyilkosságról vádoltatik. A vádiratból kiemeljük a következőt: Olivér és Ernő test-

vérek anyjokká Karselaun-en-Lerhan kastélyában laktak. Az idősebbik Olivér volt, ki a családi ügyeket intézte. A vádirat heves embernek mutatja be. Az ifjabbik, Ernő, csak huszonegy éves, nyugodt jellemű és anyjának kedvence volt. Ily különböző természet mellett a két testvér nem rokonszenvezett, de a legutóbbi időig nem fejlődött ki köztük gyűlölség. Az 1872. év folytán az anya egy Le Clech nevű 20 éves szakácsnét fogadott szolgálataiba. Daczára a könnyelműség bizonyos jeleinek, az ifjú leány erkölcsé kifogástalan volt; alig volt azonban a grófi házban, a két testvér utána tört, kik nem tekintve az anyai ház iránt tartozó tiszteletet, a leányt elcsábítan igyekeztek. Mindkettő bele unva a hosszasan lelkedésbe, házasságot ígért a leánynak. A két testvér e szenvedélye és az ezzel kapcsolatos bekövetkezett feltételek miatt nem maradt sokáig titokban. Néhány nappal a büntetést előtt, midőn Olivér Ernőt a leánynyal beszélgetve találta, fölkiáltott: „Szerencséje, hogy őcsém! mert ha nem volna az, golyót röpítenék fejébe! april 12-ikén erősen összekoczcztant a két testvér. Ernő nagyon elkeserítve kijelentette, hogy fölkeri anyját, bocsátaná el a leányt, Olivér kérve kérte, hogy azt ne tegye. Azonban Mária, helyzetének veszélyes voltát felismerve, a vizslyt megakartá előzni és april 13-ikán távozott a kastélyból. Olivér azt hitte, hogy a leány elbocsájtatása őcsésének műve, anyját minden áron reá akarta bírni, hogy fogadja azt vissza. Az asszony hajthatlan volt. Olivér utána készült; azonban felébredt benne a boszuvágy; elment őcsését fölkeresni, kit a földszinten a könyvtárban újságolvasásnál talált. A nélkül, hogy egy szót szólott volna, reá cselzett és agyonlőtte. Ezután a pisztolyt félre dobván, lóra ült és Chataulimba ment: „Azért jöttem,” mondá a vizsgáló bírónak, „hogy magamat gyilkosságról vádoljam, hogy az illő büntetést elnyerjem.” Ezóta ismételtlen és öntudatosan vállalta be büntetettét.

TÁVIRAT.

Ujvidék, 1872. okt. 17-én. Kondorossy Deák-párti képviselőnek 22 órai kiüzdelem után nagy többséggel megválasztott. Miletis Arvám kreaturájával csufosan megbukott.

VEGYES.

Futó betyárok bandája.

Szeged, okt. 9.

Babaj György s két társának, a kis Törköly gyerekeknek Csorváson történt meglövése után nagyon kevés ideig volt csend az alföldön. Babajnak előbbi társai Tóth János Vajda Bandi és Szilágyi Károly csakhamar újra elkezdtek az előbbeni életet folytatni, de nagyobb vállalatokba csak akkor léptek, midőn bandájok vezerségét a Szabadkáról megugrott Renkó Kálmán vette át. E banda azután számos rablást követett el, míg tagjai magok közt meghasonolván, előbb Vajda Bandi Makó körül elfogatván, magát az ostrom alatt agyonlőtte, Tóth Jánost pedig Torpán saját czimborái verték agyon. Szilágyi aztán elbujdosott, Renkó pedig Tomorinben elfogatván, Szegedre hozatott, hol számos büntényei (114 legtöbb a szege di várban) dalásai alakja, megnyerő magaviseletre által a legnevezetesebb raboknak egyike lön. Az általa és társai által elkövetett bűntények tárgyalására került mai nap a sor, s

a letárgyalt ügyekből, melyekben Renkó majd mindig új társakkal jön elő, némi fogadalmat lehet szerezni a szege di ügyek bonyolódottságáról és összefüggéséről.

Mielőtt azonban ez megkezdett volna, azelőtt egy más ügyben Sziráky Ferencz és Abrahám Antal szege di lakosok ítéltettek 6, illetőleg négy évre, azon rablásért, melyet 1867-ben Koczó András, Gémes Becsei István, Gál Bidor János, Csuri Ferencz és Varga Kovács György résztint már elhalt, részint szóban lévő társikkal Csizsár Imre tanyai lakoson és nejein elkövettek.

Renkó Kálmán egy szép magas, 35—36 éves igen érdekes alak. Kecskés Istenes Gergely és Pitvary Juhász József társaságában elővezetett, a felolvasott irásokból megtudjuk, hogy ők 1859-ben Tényi Urbán János, Czicsmánszky Jeszto és Bajszánszky társaságában Magyaros Joesa adai lakost megtámadták, megverték s 182 frt. értékű ingóságát megfosztották. Előállított vádlottak, minthogy más esetben is részesek, ez esetben csak bűnösöknek mondtattak ki. Kettő meghalt, Czicsmánszky futóban van.

Ugyancsak Renkó Kálmán, Keckés Istenes Gergely, Bakondi Mihály, Csanaday Milankó György önvalomái szerint 1860-dik évben, Dulity Juhász Pál és István, Tényei Orbán János, Szebenyi János és egy Mirkó nevű társaságban rátorétek Bauer Simon csókai haszonbérőre; s annak az udvaron fekvő örét Mészáros Józsefet levérván, a lárma Bauer Simon az ablakon át kilőt, mire elszaladtak.

Ez ügyben Keckés és Bakondi elítélletlen, amaz 10, ez 6 évet kapott, mely ítélet ellen felebbezték. Szebenyi és Mirkó szökésben vannak, a többiek elhaltak.

Többszöri megüszult kísérletet után 1866. évi június 15-én Benkó Kálmán, Szeles József, Oláh Mihály, Maderiánszky Izsó, Lazárov és Pitvary Juhász József átmentek Orozslámosra, hol Krausz Miksa haszonbérőnek Neczok Antonia és Illés Miklós nevű cselédjeivel egyetértőleg, azt ki akarták rabolni.

Megérkezvén Renkó, Szeles és Oláh, azonnal a szobákba rohantak, de ott csak két nő találván, ezeket hallgatásra szólították fel, s azután őket pamlogon arczra fektetvén, agy neműekkel lerakták, s később megverték azért, mert a dunna alól kijönni iparkodtak.

Oláh Miska a falon lévő fegyvereket hirtelen lepakodván, Maderiánszky bejött s egy fiókot kihuzott, midőn kint nagy lárma támadt, mert az épen az udvaron volt Krausz Lazárov és Pitvary elfogván, lármaja végett leverték. A lárma kizsaladt Renkó s társai az oda futott Miladinov Lénár Krausz szomszédját kezdtek verni, mit Krausz felhasználván, elszökött, s lármat csapott, mire a rablók tanácsosnak látták eltávozni, magukkal vivén a fegyvereket, s kevés pénzt, melyen Szamadon megosztották, s melyből maradt azon füles egy tallér, mely Pitvary lányánál megtaláltván, bünyjelül szerepelt.

Oláh Mihály futóban levén, mitután a Dulilyok és Tényi meghaltak, a tettesek közül Neukor Antonia 10 évi, Illén Miklós 4 évi börtönrre ítéltetett, s a többiek bűnösöknek mondtattak ki.

Renkó Kálmán azonban mindig változtatta czimboráit, s a ma tárgyalt 4-dik esetben egészen új egyének szerepelnek. Baba Pál és Kanász Mirkó meghaltak már, ugyan, de Tremó F. kovacsmerer még meg van, s az ő valamása Remkóval együtt beismeri azt, hogy 1868. szeptember 15-én ők voltak, kik Veisz Áron

mánda kereskedő boltját kiásták, melybe aztán Renkó bebujván, onnan mintegy 900 frt. áru portékát kiadogatott, mit magok közt egyenlően megosztottak. Tremó ezen büntényért 2 évre ítéltetett, mely ítélet ellen azonban fel-lebbezett.

KÖZGAZDASÁG.

N.-Beeskerek, okt. 16-án.

A tengeri irtás be van fejezve s a földművelő nyugodtan hozzá foghat, földjét ősi vetés alá készíteni, miben még mindig a legszebb ősi idő kedvez.

A gabnabevitel tetemesen csökkent; buzából majdnem semmi, zabból kevés, s jobbakban csakis tengeri hozatik be, a mely mihelyt a piacra vitetik, azonnal eladatik, s az ilyes vételeknél éppen nem lehet érezni a pénz calamitást melylyel a kereskedő világ küzd, mert a gyengébb kívánat mellett is ízetettek.

Búza 80—83 ftos vám m. frt. 5.88—6.20; árpa 70 fontos mérője frt. 2.25-ig; zab 50 fontos mérője frt. 1.30.

Tengeri csövekben, két szákkal számítva mérőjét frt. 2.70; tavaszra szóló alku 2.80. Spitzer Adolf.

A tőzsdéken, bankokban, európaszerre pénzzükség uralkodik. A kamatláb már a londoni tőzsdén is 6% emelkedett s a többnyire idegen pénzkeresők még sem riadnak vissza a bank ostromlásától. Természetes, mert a mostanában alapított vállalatok nagyrésze nem életképes: temérdek pengt igényel s nem egyhamar, vagy legalább nem oly hamar adja vissza annak kamatait hogy a különben is rövid lejáratu váltókat velők törleszteni lehetne.

Ausztriában és Magyarországon ez év folytán állami s községi kölcsönökre 94 $\frac{1}{2}$ millió, bank s hitel-egyletek alapítására 255 $\frac{1}{4}$ millió, vasutakra és iparvállalatokra 375 $\frac{1}{2}$ millió frank lett felvéve.

Ez nem egészséges nemzetgazdasági viszony, hanem mindinkább aláeslyedés az adósságokba — meddő kiadások miatt.

Nem így gazdálkodnak más országok. Anglia például nem vett állami s községi kölcsönöket; 15 millióval kevesebb pengt dugott bank- s hitelintézetek alapításába mint Ausztria és Magyarország. Viszont, vasutakba s főkép gyár vállalatokba 1093 $\frac{3}{4}$ milliót, vagyis m. e. háromnnyi pengt feketett mint a boldogtalan közös-ügyes ketős állam.

Ily forma arányokat találunk Északamerikában is, mely a meddő kiadások terén nem siet vetekedni Európa szárazföldével.

Az adósság esinálásban azonban elől áll Franciaország 3500 millióval. Utána Törökország 378, és Oroszország 377 millióval.

Ily pénzviszonyok közt midőn a forgópénz nagyrésze mesterséges utakra tereltek és meddő kiadásokra szolgá, minő a hadseregek tartása — szó sem lehet egészséges kereskedelmi viszonyokról.

A gabonakereskedés kivált Magyarországon teljesen hátrébe szorult. A gabonák ára mit sem változott, de adás-vevés csakis a napi fogyasztásra szorítkozik, úgy hogy hetenkint alig meg 100.000 mázsára a buza forgalom, mi pedig a gőzmalom taplására is csak középszerű munkásságot enged.

A gazdasági termények szintén csak kivételesen szolgálnak üzleti tárgyal. Forgalmuk a helybeli szükségletek s legteleg Bács Kieigletésére szorítkozik s árfolyamunk 10—15 frtnyi hullámmal változik.

Üzlet tárgya főkép a tőzse di értékek adása s vétele volna. De e hét folytán a folytonos pénzzükség miatt csak némely nagyobb vagy biztosabb nyereményt ígérő papir került eladás alá.

Kiadói nyiltposta.

Több előfordult eset következtében felkérjük a t. ez. közönséget elkésések kikerülése miatt egy az előfizetési mint a beiktatási pénzeket és irományokat a „Torontál hetilap kiadóhivatalának (Pleitzi Könyvnyomdájának)” czimezni.

Pályázat.

Egy női kézimunka tanítóállomásra, a németvárosban, a városi iskolaszék határozata folytán, ezennel pályázat hirdetik. Ezen állomással 200 fnyi járandóság van összekötve.

Pályázni kívánók, kellő bizonyítványokkal, kérvényüket november 2-ig az iskolaszék elnökénél Dr. Gesztessy László úrnál nyujtsák be.

2998. sz. 1872. Árverési hirdetmény. (3°)

A nagy-beeskereki kir. törvényszék telekkönyvi osztálya részéről közhírré tetetik, hogy Georgievich István ügyvéd által az időközben elhunyt Bibits Pál végrehajtató képviselében Stergovits János mint végrehajtást szenvedő alperes ellen 2000 ft. tőke és járuléka behajtása tekintetéből folytatólagos végrehajtásnak a tör.-becsei 602. számú teleknyvjökönyvben 2103., 2104. és 2111. részlet-számok alatt felvett 3000 ftra becsült szőlőre nézve bírói árverés utáni eladása elrendeltetett, ennek a helyszinén illetőleg a közséházánál Tör.-Becsén leendő eszközésére az első árverés határideje 1872. évi November 14-ig, a második pedig 1872. évi December 14-ig napjára, mindig dél-előtti 10 órára tüzetik ki oly megjegyzéssel, hogy a birtok csak a második árverésnél a becsaron alól el fog adatni.

Az árverezni kívánók, tartoznak a becsértéknek 10% bánatpénzül letenni, a vételár felét a legtöbbet ígérő azonnal tartozik lefizetni, melybe a bánatpénz is beszámítatik, a másik felét 3 hó lefolyta alatt a kir. törvényszéknek leteszti, a vevő a birtokot azonnal átveszi és e naptól a terhet is viseli, a tulajdni jog azonban csak a vételár lefizetése után hivatalból fog bekebelezettni. Ha az árverési feltételeknek eleget nem teend vevő veszélyére és terhére egyetlen árverésnél fog eladatni.

Figyelemztetnek továbbá a többi nem a bíróság székhelyén lakó jelzálogos hitelezők, hogy a vételár felszítása alkalmával képviseltetésök végett helyben lakó megbízottat rendeljenek, s annak nevét és lakását e hivatalnál jelentésük be; ellenkező esetben képviseltetésök végett helyi ügyvéd Szávits Döme mint gondnok továbbá is meghagyatik.

Felhivatnak mindazok, a kik a lefoglalt javak iránt tulajdoni vagy más igényt vagy elsőbbségi jogot érvényesít-

hetni vélnek, hogy igénykeresetüket a perrend. 466. §. értelmében e hirdetvény közzétételének utolsó napjától számított 15 nap alatt, habár külön értesítést nem vettek is, ezen telekkönyvi hatóságnál nyujtsák be, különben azok az árverés folyamatát nem gátolván, egyedül a vételár feleslegére fognak utasítottatni.

Az árverés foganatosításával Mariánovich János k. törvényszéki végrehajtó jelentése bevárása mellett megbízatik. Kelt a nagy-beeskereki kir. törvényszék telekkönyvi osztályának N.-Beeskereken, 1872. évi Szeptember 21-én. artott ülésében.

183. szám b. v. (3°)

II. árverési hirdetmény.

A nagy-beeskereki e. f. kir. törvényszék telekkönyvi osztályának f. é. Augustus 14-én kelt 2747 polg. számú végzése folytán közhírré tetetik, hogy Schmidt János batyánházi lakos részére, Schraudt Ádám beodrai lakos ellen 162 ft. 50 kr. tőke és jár. behajtási iránti ügyében a beodrai tjkben 30. sz. a. körülírt és felerészben 200 ftra o. é. becsült zsellérház és házhely az e. f. é. Szeptember 21-én d. e. 10 órára kütözött volt első árverés körü vevők hiányából, el nem adatván, mely esetre II-ik árverési határnapul f. é. Október 21-ik napjának dél-előtti 10 órája azzal tüzetelt ki, hogy akkoron a fentösszeirt ingatlan becsaron alól is el fog adatni, mire a venni szándékozók 10% bánatpénzzel ellátva ezennel meghivatnak.

Kelt Török-Becsén, 1872. Október 4-én.

Rankovits István,
kir. bír. végrehajtó.

148. sz. b. v. Hirdetés. (3°)

Alulirt kiküldött végrehajtó ezennel közzé teszi, hogy a tör.-becsei kir. járásbíróóság 1872. évi 1062. polg. számú végzése következtében alperes Ermler Mátyás novoszelloi lakosnál, felperes néhai Mravior Gáspár hagyatékára részére, 321 frt. követelés kieigletésére buza, lovak, tehén, szekér és zabból álló ingóságok, novoszelloi közséhép 1872. évi Augustus 23-ik napján bírólal lefoglaltattak, s 637 frt. 50 krta becsültettek. Ennek következtében a polg. tk. rdtt.

464. §-ához képest mindazok, kik tulajdoni, vagy elsőbbségi jogot vélnek érvényesíthetni, ezennel felhivatnak: hogy egy a foglaltat mint a végrehajtást szenvedett fél ellen együttesen intézendő kereseteiket, a jelen hirdetménynek a hivatalos lapban történt harmadszori, vagyis utolsó közlésétől számított 15 nap alatt, elsőbbségi bejelentéseiket pedig az árverés kezdetéig, habár külön értesítést nem vettek is, alulirt végrehajtónál, a törvény rendes utján leendő elintéztetés végett annál bizonyosabban beadják, mert különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolván, egyedül a vételár fölöléslegére fognak utasítottatni.

Kelt T.-Becsén, 1872. évi Szeptember 11-ik napján.

Rankovits István,
kir. bír. végrehajtó.

165. sz. b. v. Hirdetés. (3°)

Alulirt kiküldött végrehajtó ezennel közzé teszi, hogy a török-becsei kir. járásbíróóság 1872. évi 1395. polg. számú végzése következtében alperes Bako Dániel török-becsei lakosnál, felperes Todoreszku Pál pesti kereskedő részére, 470 ft. követelés kieigletésére buza, lovak, kocsik, égett téglá és kütönféle házi butorokból álló ingóságok, t.-becsei és franyovai községeken 1872. évi Augustus 14-ik napján bírólal lefoglaltattak, s 481 ftra becsültettek.

Ennek következtében a polg. tk. rdtt. 464-ik §-hoz képest mindazok, kik tulajdoni, vagy elsőbbségi jogot vélnek érvényesíthetni, ezennel felhivatnak: hogy egy a foglaltat mint a végrehajtást szenvedett fél ellen együttesen intézendő kereseteiket, a jelen hirdetvénynek a hivatalos lapban történt harmadszori, vagyis utolsó közlésétől számított 8 nap alatt, elsőbbségi bejelentéseiket pedig az árverés kezdetéig, habár külön értesítést nem vettek is, alulirt végrehajtónál, a törvény rendes utján leendő elintéztetés végett annál bizonyosabban beadják, mert különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolván, egyedül a vételár fölöléslegére fognak utasítottatni.

Kelt T.-Becsén, 1872. évi Szeptember 11-ik napján.

Rankovits István,
kir. bírósági végrehajtó.